

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

13, rue du Pardalet, Perpignan
 Envien l'import de les subscripcions
 i els donatius al
 C. C. Postal Montpellier n° 498.26
 Josep Buiría, 18, rue du Pardalet,
 Perpignan (Pyr.-Or.)
 Abonament per a 10 exemplars: 60 fr.
 (Franquig inclòut).
 Preu de l'exemplar: 5 fr.

Endavant

FEDERACIÓ — DEMOCRÀCIA — SOCIALISME

ORGAN CENTRAL DEL MOVIMENT SOCIALISTA DE CATALUNYA

Només, una convergència
 en l'acció i una concordança
 de pensament entre l'Interior
 i l'Exili pot determinar una
 política catalana veritablement
 nacional.

Per una política nacional catalana

Acabem de viure el més gran període de densitat política d'ençà que estem a l'exili. Podríem dir — i no creiem exagerar — que els esdeveniments ocorreguts aquest mes i el canvi d'orientació que representen en el pla general de la política catalana, signifiquen la veritable presa de consciència que els organismes d'aquesta política han finalment efectuat de les realitats que graviten damunt del nostre problema i de les dificultats que haurem de vèncer per a resoldre'l favorablement.

Passada ja doncs, per sempre més, l'euforia dels primers temps de la victòria atada i les il·lusions d'un « automatisme legalista » — el mecanisme del qual mai no ens havia explicat ben bé i ens costava molt abans, per sort, el resso d'aquesta euforia a l'interior, i tinda segurament l'etapa del navegar en el camp internacional sense brúixola ni timó, sembla que hem iniciat — en el conjunt de la política catalana — una pregona rectificació que pot conduir-nos a resultats positius.

Que ningú es faci il·lusions, però. Precisament perquè anem entrant en la única política possible per acabar amb el franquisme, les coses esdevenen més greus i més perilloses. En un altre lloc examinem aquest problema des d'un altre punt de vista i ens unim, en funció dels interessos i dels drets permanents de Catalunya — i de la importància de llur projecció en la lluita per la República — que volíem ara veure ben clarament on estem i quin únic camí s'obre davant nostre.

Hi ha unes preguntes que ens hem de fer i a les quals hem de contestar. La declaració del Govern espanyol — bo i afirmant la prioritat legal de la República — és per a nosaltres una conculcació decidida de nou a Espanya la qüestió de règim. La nota del President del Consell, en fer-se càrrec de la missió encomanada pel Sr. Martínez Barrios, preven la possibilitat de què adue sigui un organisme diferent del propi Govern constitucional el que organitzari aquesta consulta electoral.

Preguntem: Quina és la situació de Catalunya en aquesta perspectiva, que nosaltres havíem ja previst i per la qual demanàvem que ens preparàssim? Té el nostre poble una política capaç d'afrontar el moment actual, de vèncer-lo, i de transformar aquesta renúncia formal al « legalisme », en augment de possibilitats de llibertat? Sobretot, hem aconseguit la profunda unitat nacional al servei d'aquesta política? Hem creat ja els organismes que, actuant en perfecta coordinació a l'interior i a l'Exili, maldran per a fer-la reeixir en tots els moments i en qualsevol conjuntura?

La majoria d'aquestes preguntes hem de contestar-les negativament. Catalunya entra gairebé desarmada a la nova etapa política. I és una etapa — repetim-ho — en la qual es juga per molts anys el seu destí i, amb ell, bona part de les possibilitats republicanes i democràtiques a la península. Car és per nosaltres claríssim que la nova República la guanyarem tots plegats — en la contesa política que caldrà menar — si la més ferma reserva del combat republicà, pot assegurar plenament l'eficàcia del seu esforç.

No és bonic, però, de lamentacions. El capítol de les nostres possibilitats no és ara, tampoc, el moment d'escatir-lo. Ja les precisara el nostre poble quan pugui fer-ho — i que ningú dubti que ho farà un dia. Diguem, només que, pel que es refereix a nosaltres, som plenament conscients d'haver fet tot el possible, tant a l'interior com a l'Exili, perquè en la frase de constatació negativa que hem escrit més amunt pugui placar-s'hi, malgrat tot, aquest « gairebé » que obre l'esperit a l'esperança.

Es el moment de veure les coses clares i de decidir-se a actuar. La declaració del Govern de Catalunya conté una invocació a la feina que és — davant d'un panorama com el que esmentem, la principal característica del qual és la d'una gran tasca abandonada fins ara — potser el principal element positiu d'aquesta declaració. És evident però que la posterior solució de la crisi espanyola i l'afirmació del Govern Llopis fan avui imprescindible que la política catalana poseixi una base de recolzament molt més ampla — i més segura — que l'estrictament institucional que reconeix únicament el Govern Català. Per altre banda, no la demana també aquest Govern quan, sense precisar-ne clarament les condicions, reclama — que la nova etapa comenci amb l'ordre assegurat, garantit per voluntat cooperant de tots els sectors polítics, en el pla nacional ». I no és necessari doncs, que, sense renunciar al valor simbòlic de la Institució Presidencial, formulem d'una vegada aquestes condicions que possibilitaran trobar l'ampla base d'acció nacional que ens donguí capacitat d'operar en tots els terrenys d'entesa i de contacte.

Ens sembla que aquesta és la única manera de que la feina que volem fer resulti positiva i se'n torni goig i no inútil fatiga.

Aquesta base per nosaltres, és més clara que mai: la voluntat dels catalans, si és necessari, l'afirmació de què aquesta voluntat — que pot acceptar per expressar-se democràticament la mateixa situació transitoria que els republicans espanyols, mentre la consulta la faci un govern català — no acceptarà col·laborar en cap situació que no reconegui, en principi ja, aquesta continuïtat política de la personalitat catalana.

Sense entrar més endins en el tema, és ben evident que una posició política com la que senyalem — exigida per la fallida de la il·lusió « automatista » — reclama, primer de tot, una presència real i constant a l'interior de Catalunya. I no és el Consell Nacional de la Democràcia Catalana el primer — i fins ara l'únic organisme — que ha fet efectiva aquesta presència des de fa ja molts mesos? No és hora, doncs, ja d'obrir els lloms tancats en el qual ens mouem avui — sense caminar — la política catalana, d'airejar-lo un xic, de portar-hi les inquietuts d'un present que no podem desconèixer, i les voluntats renovadores que s'expressen a Catalunya?

Es el moment d'obrir el diàleg i d'anar per feina. Donar una política nacional a Catalunya — en una situació gravíssima com la que travessem — és una tasca massa transcendental perquè se'n corri dir que aquest o aquell organisme de dins o de fora ja la poseixen i que només cal fer que seguir-lo. No ho veiem així i per això no ho diem. La política nacional la trobarem tots plegats, la proclamarem junts i l'afirmarà així la voluntat unànime de Catalunya aplegada — a través de les seves organitzacions respectives — en un diàleg renovador i fecund. És per això que hem defensat i defensem la idea de la Conferència Nacional Catalana.

Per acabar, direm que és indubtable que no hi ha política nacional possible — i la dimensió d'aquesta que preconcitem mereix el qualificatiu — sense una total incorporació de les masses obreres a aquesta política; sense que les classes treballadores — pensem els socialistes — en constituïxin el més ferm suport, i en tinguin la direcció i la iniciativa. Les negociacions entre el C.N.D.C. i les representacions de l'entesa sindical C.N.T. - U.G.T., indiquen que a l'interior volen resoldre aquest problema. És per això doncs, que demanem, també, que els organismes sindicals existents a Catalunya, intervinguin activament en l'elaboració i la discussió d'aquesta plataforma d'acció catalana. La defensa dels drets i dels interessos dels treballadors és avui totalment solidària de la lluita de Catalunya per la seva llibertat.

Únicament reunint així les voluntats disperses de l'interior i de l'Exili aconseguirem dotar al nostre poble de la política audaç i decidida que els moments reclamen i que la solució de la crisi política que hem comentat, la més necessària que mai.

LA NOSTRA AFIRMACIÓ

No cal que s'enganyin. Després del terrible dalbataix de la guerra espanyola i de vuit anys de misèria i consumpció, el retorn pur i simple al passat, més que un somni malaltís, és una quimera i un absurd. Ja no es tracta de reparar un dany i de refer una vida; es tracta de renèixer, d'oblidar el passat, d'èsser de nou, de ressuscitar un esperit, de proclamar una albanda.

Del passat resten les cendres i la recança sentida del que podia ésser i no fou. Resta l'espectacle d'un poble esclafat, atut, balb i mut, com un espectre. Resta una emigració que ha sofert totes les proves, i que s'esgota i s'esllangueix en la impotència i el desencís.

se'n va alçar avall amb la passivitat pussil·lànim dels posseïts i dels prudents, o tot se salva amb un gest viril d'un poble que es retroba i que no renuncia a la vida. En el gènesi tot és possible: la República Catalana, la Conferència Ibèrica, la Federació Universal.

Cal que ho entenguin els catalans de dins i els catalans de fora. Es hora de posar-se d'acord de recobrar l'esperit, d'harmonitzar i sincronitzar l'acció, amb una política comuna, amb una política única, amb una política nacional catalana. Els partits han de sumar-se i superar-se. Els catalans de l'interior, més que resistència, han de fer afirmació i exigència. Els de l'ex-

acabar amb el divorci entre l'interior i l'exterior i es fa més indispensable per a proclamar una política nacional ferma, coratjosa, unànime, que ens col·loqui a tots, petits i grans, rasos i caps, de dins o de fora, en el lloc que ens cor-

respon en la lluita decisiva. No perdem temps. Anem a ella amb el front alt, amb la nostra veritat als llavis, amb el cor joios de veure agermanats i multiplicats els combatents de la llibertat de Catalunya.

Copiem d'Endavant de l'Interior

CAP A LA FORMACIÓ DEL BLOC REPUBLICÀ

Amb la crisi del Govern Giral i la constitució del Govern Llopis s'inicia una nova etapa en la política republicana. Significa aquesta crisi, l'acabament d'una rigidesa que havia fet fins ara absolutament inoperants, tant en el pla diplomàtic com en l'interior, les posicions republicanes. Encastellat, en efecte, el Sr. Giral en la defensa ultrancista de les estructures constitucionals de la II República, molt més que no pas en l'afirmació constant, àgil, fecunda, de la voluntat republicana del nostre poble, la seva acció — desplaçada en el temps i en l'espai, no calava en la realitat del viure nacional dels nostres dies i era inapte a la tasca d'alliberament de la qual volia ésser el propulsor. Els republicans històrics, tipus Giral, Barcia, Albornoz, no podien o no poden comprendre que l'esperit republicà, en la vida d'un poble, i sobretot en la vida d'un poble com el nostre, és una força progressiva, dinàmica, lligada al teixit viu de la seva existència, o no és res. El republicanisme històric — dels homes de la II República, ens hauria abocat a un carreró sense sortida i ens hauria fet perdre definitivament la República. I és en aquest sentit, de cara a aquesta defensa de la República, que la plataforma política sobre la qual s'ha constituït el Govern Llopis és un pas endavant en la formació del bloc republicà que des de tant de temps nosaltres venim demanant. Si fins avui la unitat en el camp de la política espanyola, entre el Govern republicà a l'exterior i l'Aliança Nacional de Fuerzas Democràtiques a l'interior, havia estat inexistente, des d'ara serà efectiva. I ho serà perquè, amb el nou Govern, dins i fora d'Espanya, imperarà el mateix criteri referent a la forma d'enderrocament de la dictadura, assegurar les llibertats democràtiques i fer triomfar la nova República.

que les oportunes rectificacions als criteris estrets — iguals als que ostentava el « republicanisme històric » espanyol — siguin fetes ràpidament en la política catalana, com ho han estat en la política espanyola. El nostre endarreriment actual, manifestat sobretot a l'exterior, puix a Catalunya aquesta unitat dels partits polítics ja s'ha fet entorn del Consell Nacional de la Democràcia Catalana) només pot ésser ràpidament vençut si Catalunya sap afirmar, en un gran esforç de redreçament polític i unificat, una posició política capaç de movimentar tot el nostre poble. Aquesta política serà la de la nova República. Aquest aplegament el trobarem en la Conferència Nacional Catalana. Només així el nostre poble reprendrà la iniciativa en l'acció que ha de donar-li la seva llibertat i ha de garantir la democràcia a la península. Car, només si Catalunya pren la iniciativa en la formació del bloc republicà, podrà inspirar-lo amb el seu pensament i donar-li la direcció històrica que exigeix la nova República per a qual lluitem. Només Catalunya, en efecte, pot pensar la III República en termes que no siguin una simple repetició del passat, sino que afirmen la realitat d'un progrés que transformarà definitivament l'estructura de l'Estat, espanyol i en farà el marc adequat al desenvolupament de totes les llibertats, les nacionals, les socials i les humanes.

Ara bé; aquest bloc republicà que demanem i que pot fer-nos atènyer els objectius que acabem d'assenyalar, seria mancat, si no comptés amb el suport de Catalunya i d'Euzkadi. La política catalana, però, malauradament, no ha assolit encara, sobretot al de fora, aquella unanimitat de pensament, aquella convergència de voluntats, indispensable per a l'acompliment de la missió històrica que la personalitat nacional de Catalunya i les tradicions polítiques del nostre poble li assignen. Catalunya, en efecte, encara està dividida; aquesta és la realitat. Cal que tothom mesuri, urgentment, la seva responsabilitat en aquesta situació de divisió que indiquem i cal

El bloc republicà que demanem ha d'addicionar el sentit progressiu que les forces obreres i les forces nacionalitàries aporten al combat per la III República. Per això fer, cal unir el Consell Nacional de la Democràcia Catalana i el Consell Delegat d'Euzkadi amb l'Aliança de Fuerzas Democràtiques. Aquesta unitat, però, s'ha de basar damunt d'un Pacte en el qual s'afirmi, de cara al futur Estat espanyol, la voluntat transformadora que anima el moviment obrer i el moviment nacionalitari. En la Conferència Nacional Catalana, nosaltres, fidels al profund sentit republicà de Catalunya, proclamarem que el primer pas cap a l'enderrocament del franquisme és la creació del bloc republicà. Una vegada assolida aquesta unitat, la tasca d'alliberament prendrà un ritme definitiu i la nova República marcarà l'inici de la gran transformació hispànica. A la Conferència Nacional Catalana i a la creació del bloc republicà destinem, des d'ara, tot el nostre esforç i tota la nostra voluntat.

per Manuel Serra i Mozet

I arriba una crisi perillosa, la crisi de l'escepticisme, de la resignació del renunciament. La crisi s'agudiza per moments. Pot tenir dos resultats: la renovació o la mort.

Si hagués d'èsser la mort, tan se valdria que cap de nosaltres no hagués nascut. Haver vingut al món per enterar un poble milenari, amb la seva història, la seva vigòria i les seves possibilitats, fora la més trista i la més inacceptable de les tragèdies. No pot ésser. Ha de venir el recobriment, la resurrecció. Cal que ens adonem compte i que fem cara a l'exigència del moment. Res de dubtes. Res de vacil·lacions. Anem a sofrir una operació dolorosa. Sortirem d'ella revigoritzats, rejevenits. No volem passar a l'arxiu dels records. Volem ésser vida, volem ésser acció.

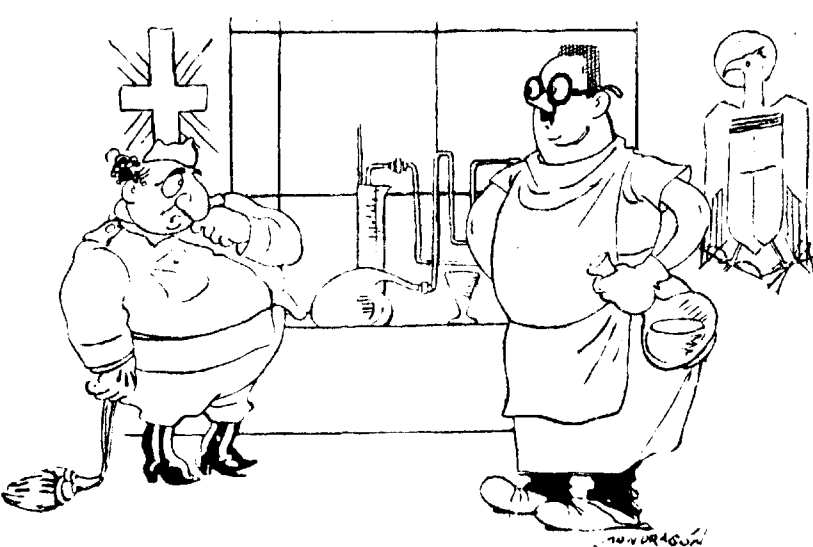
Volem que el poble de Catalunya ho entengui Ara, ara, s'estan decidint els seus destins per tota una centúria. Les il·lusions de llibertat nacional, de justícia social, d'equitat jurídica, de plenitud econòmica, d'expansió cultural, tot

terior hem de secundar-los i donar amplitud i ressonància universal a l'esforç col·lectiu. No hi pot haver diverses polítiques ni diverses direccions: un sol combat, un sol exèrcit, un sol objectiu.

Per això fer, cal que ens posem d'acord. No ens costarà gens de posar-nos-hi als catalans que estíem Catalunya i que estem disposats a servir-la. Una Conferència Nacional Catalana convocada pel President de Catalunya reuniria tots els partits, els refundria i els mancomunaria en un sol esforç i un sol objectiu: el deslliurament de Catalunya. Aleshores no foren els grups, ni les fraccions, ni els sectors, els que parlarien; fora el poble de Catalunya, i quan un poble parla, son les nacions, és l'univers que li fa de tornaveu. Ningú no farà callar Catalunya si Catalunya pot parlar. Està a les nostres mans el que Catalunya pugui aixecar la seva veu abans que es decideixi el seu recurs, la seva obliteració.

La Conferència Nacional Catalana és indispensable per

La ciència franquista

— Què, ja heu trobat la bomba atòmica que us vatem encastegar?
 — No, però ens ha sortit un vinet que fa pedre els sentits.

El company Antoni Tomàs ha mort

La nova que ens portava el telegrama que rebem aquell matí, era brutal: "Tomàs està mort".

Sabiem que aquest volgut company havia de sotmetre's a una intervenció quirúrgica, però mai podíem sospitar que fos tan greu, i més a més, confiàvem en què la seva joventut i sobretot que els ànims que ell tenia el farien sortir victorios d'aquella dura prova.

L'amic Tomàs, signant de l'Acta de Constitució del Moviment Socialista de Catalunya, s'havia entregat totalment a l'ideal que el nostre moviment representa, perquè estava convençut que és el socialisme el que ha de portar a Catalunya la seva llibertat, tant política com social.

Aquest entusiasme i la seva honestetat, el feren mereixedor de la confiança absoluta dels companys de la Seccio de Tolosa, els quals el plaçaren el Secretari de la Seccio del M. S. de C. d'aquella ciutat.

No va defraudar a ningú. L'amic Tomàs va desenvolupar una activitat fecunda i amb la seva constant actuació va prestigiar el Moviment Socialista de Catalunya. Per la seva actitud, sempre cordial i comprensiva, havia arribat a conquerir l'estima de tots els que el tractaven.

Ha caigut al front del combat, dues per un home com ell, que físicament no era cap cosa extraordinària, l'haver de passar-se dos anys seguits, mal alimentat i havent de pujar, durant tot el dia sacs de carbó de 50 kg. per tota les cases de Tolosa, representa una lluita tan aferrissada com la de defensar una trinxera. Ell defensava la trinxera de la seva llar, on aportava amb un esforç sobrehumà, i amb una dignitat exemplar, el pa que necessitaven per viure la seva esposa i les dues filletes.

La seva honestetat i la seva integritat, tant ideològica com moral, l'havien fet digne de l'afecte general. Aquest afecte es va demostrar amb escaet, el dia del seu enterrament.

Molt abans de l'hora anunciada, per les quatre de la tarda del dia 22 de Febrer, es congregaren davant la casa on vivia, una gran multitud de catalans i dels altres països d'Espanya, així com també molts ciutadans francesos.

Hi havia representacions de: Esquerra Republicana de Catalunya, Acció Catalana, Estat Català, Front Nacional de Catalunya, Partit Federal, Casal Català de Tolosa, Acció Cooperatista Catalana, els amics de la Co-

ral Deodat de Severac, C. N. T., U. G. T., i una delegació del P. S. O. E.

El Moviment Socialista de Catalunya estava representat pel Secretariat, membres del Consell Directiu i la Seccio de Tolosa en ple.

A les quatre de la tarda, la caixa on reposen les despulles del nostre inolvidable amic Tomàs, va ésser treta a pes de braços pels companys del desaparegut. La caixa anava coberta amb la bandera catalana, cedida pel Casal Català, del qual n'era soci. Entre les innumbrables corones que hi havia cal que destaquem la que va ofrenar-li el M. S. C., amb una gran llaçada vermella.

La comitiva fúnebra es va posar en marxa i era emocionant veure la gentada que havia acudit a rebre el darrer homenatge al lluitador socialista desaparegut.

Al cementiri de Saint Gyprien que és el lloc on reposarà el cos del nostre amic, el company Serra, de la Seccio de Tolosa i del Consell Directiu del M.S.C., va dir l'últim adeu a l'amic que ens deixava, i amb paraula trencada per l'emocio, va tragar una justa biografia del company Tomàs, fent ressaltar, sobretot, la seva activitat política dins del M. S. C.; i fent constar que ell deixava seria molt difícil de poder cobrir.

A continuació, el Dr. Martí Recet, fent-se interpret dels innumbrables amics que van fer un sentit parlament fent ressaltar les altes virtuts morals que adornaven a l'amic Tomàs, i recomanant que la seva vida serveixi d'exemple a tots.

Finalment la Coral "Deodat de Severac" sola la direcció del Mestre Marc Armengol va interpretar amb una punyent emocio la sentida obra "Adeu germà meu".

I ara, estimades Sra. Tomàs i filletes, deixeu-nos que una vegada més us diguem fins a quin punt compartim la vostra tragèdia i ens fem estretament solidaris de la dolor que us aclapara. Sapiguen que en tots els companys del Moviment Socialista de Catalunya, hi trobareu uns veritables germans, i fent-nos nostra la promesa que va fer-vos la Seccio de Tolosa es direm: «que si bé no podem suplir en cap aspecte l'apoi moral que per vosaltres representava el desaparegut, farem que l'esposa i les filletes del nostre gran amic Antoni Tomàs, sentin, en tots moments, l'escalf d'uns amics que no les abandonaran».

Joan ALEU.

El nostre estimat company Jordi Arquer es troba ja a París, de retorn d'Amèrica, d'on no ha deixat mai de lluitar pels mateixos ideals que nosaltres maldem per a fer reeixir a Catalunya i a França: Una política corajosa de unitat catalana, i una constant afirmació de la voluntat d'llibertat social.

La personalitat política i alliberadora de Jordi Arquer és massa coneguda perquè a a ens calgués presentar-lo de nou als nostres llegidors. Tots els militants del moviment obrer català coneixen i estimen les seves dots d'escriptor i dirigent.

Amb la seva vida i amb aquestes qualitats i l'entusiasme que Arquer posa sempre en les seves activitats constituïren un bon reforç pel nostre Moviment a França. Es per això que Arquer es troba ara de nou entre nosaltres: perquè sempre li ha agradat la qual ha llcagrat ja la seva vida.

Benvingut company Jordi! El Moviment a França es sent joies de tenir-te en les seves rengleres!

Copiem d'Endavant de l'Interior HORA D'AMPLITUD

El doctrinarisme del segle XIX, que enfocava la realitat política a través del prisma d'una ideologia idealista, concebuda arbitràriament pel pensament filosòfic, i a la qual hom s'esforçava d'adaptar els esdeveniments, va tenir un semblant d'eficiència mentre s'anaven acumulant les petites causes que han conduït als espantosos desastres de les dues guerres mundials. El fenomen d'aquestes guerres, al depassar vertiginosament en amplitud el camp de la voluntat humana, compta, però, una profunda lliço: la de l'existència de les lleis de les coses, dels fets en si, que es compleixen enderrocant tota fràgil ideologia abstracta que hom vulgui oposar-los. La gran lliço dels fets, és la necessitat inevitable de l'empirisme polític i social. De basar els esquemes mentals de la ideologia en els fets; no l'esquema mental dels fets en la ideologia. Car això ens portaria altra vegada a l'engany.

Aquesta realisme cap el realisme, es tradueix a tot Europa, en una desaparició de les petites picabaralles ideològiques i en l'agrupament dels sectors polítics en amplies col·lectivitats dominades per uns mateixos fets d'ordre social i econòmic. Així, en el camp de la lluita pel triomf del moviment obrer, tendeixen a esborrar-se les diferències ideològiques, llibresques, dels seguidors de tal o tal doctrina per a inte-

grar grans unions dominades pel fet comú de la nostra situació present, i de la voluntat de conformar la futura llibertat política i econòmica dels treballadors tal com les coses — i no les ideologies — exigeixen.

EL NOSTRE MOVIMENT RESPON A LA NOVA HORA D'AMPLITUD. Porta el nom de la ideologia sobretot com homenaatge a la ideologia que va encarnar el moviment mundial per l'organització i el combat del proletariat en vistes de l'estructuració econòmica de la societat segons bases més justes. Però el nostre Moviment no es un clos tancaït ni esta girat cap el passat. Al contrari, SOBRE DE CARA EL FUTUR, AMB UNA VISIO AMPLA I INTEGRADORA DISPOSAT A FER-SE L'INTERPRET I REBRE EL SUPORT DE LES MASSES QUE, A CATALUNYA, FINIS Ara, S'HAVIEN MANTINGUT EN L'APOLITICISME, PERÒ QUE MORTEN EN ELLES EL FERMEN DE LA TRADICIO SINDICAL I DEL MAGNIFIC ENTUSIASME PER LA LLIBERTAT. El futur partit de la Catalunya social i democràtica podrà, partint d'aquesta ampla base, ésser la representació autèntica de la majoria de la nació, on cadascu trobi el seu lloc, en un comu respecte a la consciència individual i una comuna disciplina per la vida col·lectiva.

Feu un donatiu a la Resistència!

Financeu el combat per la vostra alliberació!

Per a intensificar la seva acció. Per a fer-la més eficaç i activa. Per a forni-li els mitjans econòmics dels quals depèn. **Ajuda a la Resistència Catalana. Contribueix al fons permanent de sosteniment del combat resistent que mena Catalunya.**

La resistència catalana és l'expressió del poble de Catalunya desitjos de llibertat. El triomf de la llibertat serà el teu propi triomf si avui és la teva pròpia lluita.

ONZENA LLISTA

Donatiu de la Seccio de Loiret 1.000; Amadeu Olivé, 900; Seccio de Figeac, 1.000; Delegació de la Gironda, 1.080; Jaime Arquer 750; E. Sambola, 500; J. R. 5.000; J. P. 12.500; Un lleidatà, 7.500; J. R. R., 10.000; Seccio de Gers, 550; C. Solé, 750; B. Gasó, 10.000; E. Armengol, 150; Bernat, 50; Fort, 200; Montagut, 50; Pons, 50; Estrada, 50.

Total fins a la data 300.295 fr.

DOTZENA LLISTA

A. Miquel, 100; J. C. 200; R. Pons, 200; Dr. Solanes, 100; A. Puertolas, 91; A. Riú, 100; S. Ric, 100; Salvador Serra, 500; F. Feca, 250; E. Catala, 91; J. Robert, 392; E. Bagues, 392; J. Vidal, 100; P. Pinyol, 91; S. Garsaball, 100; Cabero Jumea, 650; Facundo Morera, 400; Dr. Tòsquelles, 500; Carbonell, 40; Pau Cabot, 100;

H. G. Mestre, 600; Z. Gine, 80; A. Roig, 100; Challer, 400; M. Pons, 50; Minguell, 150; Miquel Gayola, 500; Ramon Arquer, 250; Maroïus Panes, 150; F. Massanes, 80; J. Gonzales, 300; Jordi Lleche, 900; Teresa Carbo, 300; J. Reig, 40; T. E. 225; Josep Ric, 100; Dos lleidatans, 80; Dr. J. Sauret, 300; Joan Aliber, 100; Un de Vendrell, 60; Joan Solé, 50; E. Soler, 50; Joven, 50; Buscatells, 800; Jilart, 50; Simo, 150; F. Buillet, 300; Vallverdú, 50; Jaime, 1.500; Torrent S. 6.000; O. B. F. 500; Seccio de Toulouse, 1.150; J. Moreta, 200; J. Fornell, 40; Prim Junca, 100; A. Clapers, 50; Ramon Nolla, 100; Garcia Lamolla, 150; Carles Pujol, 90; S. E. 360; Surrañell, 190; F. Gonzales, 25; J. Comorera, 100; M. Ballester, 100; A. Gabriel, 40; Trullas, 100; J. S. i K. P., 500; Vilanova-Fornes, 5.000.

Total fins a la data 327.805 fr.

1ª Conferència DEL MOVIMENT SOCIALISTA DE CATALUNYA a la Gran-Bretanya

El M. S. de C. comptava des del gener del 1946, amb un Comitè Organitzador a la Gran Bretanya, el qual estava integrat pels companys que havien constituït l'Agrupació Socialista de Catalunya, junt amb els qui estaven incorporats al Partit Socialista Català; els dos grups donaren per closes llurs activitats en les seves respectives organitzacions i fongueren actualment una iniciativa en un sol parer envers les tasques que el M. S. de C., podia demanar als catalans exiliats a la Gran Bretanya, i compresos sota el tema FEDERACIO, DEMOCRACIA i SOCIALISME.

Considerant el Comitè Organitzador que, el seu deure com a tal, havia ja arribat a aconseguir l'objectiu proposat, convocà a tots els socialistes catalans exiliats a la Gran Bretanya, a la Conferència de Constitució Oficial del M. S. de C. la qual tingué lloc a la Friends House de Londres, actuant com a President de la Taula de Discussió el company A. Cortinès i com a Secretari la companya P. Senent de Perera.

Creiem que els punts de major interès de l'ordre del dia de la Conferència de Constitució són: «Informe del Comitè Organitzador», «Nomenament dels dos membres del Consell Directiu del Moviment», puix que els restants apartats quedaven limitats a un camp d'estudi i de discussió que tant sols pertany als catalans socialistes residents a l'Anglaterra. De l'informe del Comitè Organitzador n'extraiem els següents:

Redacció i tramesa, amb data 21-2-16, d'una nota de Protesta del Govern de Catalunya pels atacs que un dels Consellers del esmentat Govern adreça contra els membres del CONSELL NACIONAL DE LA DEMOCRACIA CATALANA.

Visita, amb data 3-3-46, al Conseller, Senyor Carles Pi Sunyer amb igual motiu i per tal que en el seu propi viatge a París se'n fes ressò prop del President.

Repetides visites a diferents Membres del Parlament Anglès per tal d'exposar importants aspectes del nostre problema polític.

Amb motiu d'ésser requerits a redactar un informe que havia d'ésser sotmès al National Council of Labour, això donà lloc a diverses visites als organismes central s del Cooperative Party, Labour Party i Trade Unions, que integren el N. C. L.

Volem remarcar l'interès i l'adequada de l'informe que vàrem tenir per part del Secretary International del Labour Party, Mr. Healy.

planejament i realització del viatge del periodista anglès Mr. Mc Carthy, a Catalunya. Després dels contactes inicials amb la direcció del periòdic «Daily Mirror» en el qual se'ns demanaren facilitats per un viatge a Barcelona per a Mr. Mc Carthy, realitzarem gestions prop dels companys de França i de l'Interior amb aquest objecte. El resultat altament satisfactori de la seva visita a Catalunya fou traslluit pels articles que publicà en el «Daily Mirror» i a «Tribune».

Visita al Ministre del Govern de la República, Senyor M. Irujo, en relació amb l'ampliació del Govern, moment polític i suport per a l'acte Commemoriatiu de la proclamació de la República.

Comunicació tramesa al Consell de Seguretat de ONU amb enumeració raonada en contra la continuïtat del règim de Franco a Espanya.

Discussió, estudi i redacció de les esmenes als acords que ens foren sotmesos pel Consell de Coordinació de França. Les esmenes informes fou aprovat per unanimitat. Després que foren discutides i aprovades les Normes Orgàniques es passà a la designació dels Membres del Comitè Directiu que recaigueren en els companys següents:

Secretari Polític, R. Perera,
Secretari d'Organització, J. Roig,
Secretari de Relacions, P. M. Vinto,
Secretari d'Administració, Ll. Montoursi,
Secretari de Premsa i Propaganda, A. Mauri,
Secretari d'Aportacions i Ajut, E. Galera,
Secretari Sindical, M. Oriu,

els quals tenen la facultat de nomenar per a què els ajudin en les seves tasques un Subcomitè que no pot excedir de dos membres per a cada Secretariat, els qui podran assistir a les reunions del Comitè Directiu amb dret d'intervir en les deliberacions, però sense dret a vot. Desitgem un bon encert en l'acompliment de les seves tasques a tots els companys que formen el Comitè Directiu i al mateix temps la nostra sincera enhorabona per haver sabut aconseguir la confiança de tots els catalans que tenen fe en el Socialisme com a forma d'organització econòmica, política i moral de la societat.

Consell de Coordinació del Moviment Socialista de Catalunya

els dies 6 i 7 del proper mes d'Abril tindrà lloc, a Tolosa, la cinquena reunió del Consell de Coordinació del Moviment Socialista de Catalunya. La importància dels esdeveniments polítics actuals i el creixent desenvolupament del nostre Moviment a l'Interior del qual donarà compte una Delegació expressament vinguda de Catalunya, farà d'aquesta reunió un dels comicis més interessants dels que ha celebrat el Moviment.

Heus ací l'ordre del dia de la reunió:

- 1 — Informe de la gestió del Consell Directiu
- 2 — Informe de la Delegació de l'Interior.
- 3 — Situació econòmica
- 4 — Reforma orgànica
- 5 — Premsa i propaganda
- 6 — Situació política
- 7 — Assumptes generals.

L'hora i el lloc de la reunió es donarà per circular a les Seccions del Moviment.

de Catalunya, i del qual n'era membre del Comitè Coordinador.

Fou enterrat al Panteo Espanyol de la Ciutat de Mèxic i ha rebre-li el darrer homenatge hi assistiren el Moviment Socialista de Catalunya; el Grup del P. O. U. M. de Mèxic, P. S. C. i Grup Treball (adherits al M. S. de C.), P. S. O. E., U. G. T., C. N. T., Esquerra Republicana, U. M. R. A. i diverses logies maçòniques.

Els companys Cerreres i Gorkin pronunciaren parlaments emocionants fent ressaltar els mèrits i la rectitud de la vida del malaguanyat amic.

Nota pregada

Biblioteca circulant per intel·lectuals, tècnics i obrers

El Servei d'Ajudants Refugiats Espanyols, de l'Y. M. C. A., notifica a totes les Associacions d'exiliats que posa al seu servei la Biblioteca Circulant per Intel·lectuals, Tècnics i obrers, composta d'uns 5.000 volums, en francès i en anglès, tractant sobre diferents matèries (filosofia, sociologia, teologia, literatura, tècnica, agricultura, ciència, art, ofici, ect.), per a us dels seus associats.

Tots els refugiats espanyols que desitgin consultar el Catàleg de l'esmentada Biblioteca, poden demanar-lo a les seves Associacions, les quals poden sol·licitar-lo al Servei Espanyol de l'Y. M. C. A., Grand Hotel, rue Metz, Toulouse (Hte-Garonne)

La situació política

Amb la formació del Govern Llopis, la política republicana entra en una nova fase. Cap a una situació democràtica que garanteixi la consulta electoral? Tots els catalans han de comprendre la gravetat d'aquesta situació afirmant, més que mai, la nostra unitat i la nostra voluntat de fer triomfar la llibertat

Com s'ha constituït el nou Govern

Han estat inicialment les organitzacions «obres C. N. T., U. G. T. i P. S. O. E.», les que plantejaren a l'interior del Govern Giral, el problema polític que ha conduït finalment a la solució Llopis. Les causes d'aquesta nova situació? Les profundes discrepàncies existents de ja fa temps entre l'Aliança de Fuerzas Democràtiques i l'interior Govern a l'exili. Resumirem aquestes discrepàncies dient que l'organisme de Resistència vivia i sentia l'interior, mentre el Govern Giral estava cada dia més allunyat dels sentiments i de les realitats existents a Espanya. Sentiments i voluntats renovadores; realitats que obliguen a utilitzar formes diferents que les rígides «legalistes», per a fer triomfar la renovació.

La darrera reunió de la O. N. U. posava decididament de relleu que eren les posicions de l'Aliança les que més possibilitats tenien de revifar: les úniques que podien fer-ho en realitat.

La C. N. T., U. G. T. i P. S. O. E., que són organitzacions disciplinades i les direccions de les quals estan atentes a la vida de l'interior, plantejaren al Govern Giral la necessitat de canviar de política, precisament en el moment que Giral resolva pels comunistes, per l'Esquerra i pels nacionalistes bascs - havia proposat al seu Govern un nou pla d'acció que havia de conduir, en realitat, a la liquidació de l'Aliança.

La fermesa, però, de l'actitud socialista i sindicalista aconseguí que tant els comunistes com

l'Esquerra i el P. N. B., abandonessin primer a Giral, després a Barcia i finalment acceptessin la posició Llopis centrada essencialment en l'actitud de l'Aliança. És a dir, partidària de negociar per obtenir previament, la constitució d'un instrument capaç d'organitzar la consulta electoral que reclama la nota de la O. N. U.

Activitats i possibilitats del nou Govern

Aquesta unitat d'acció i de pensament entre FA. N. E. D. i el Govern pot donar moltes possibilitats a les negociacions. És evident que, en principi, aquesta solució de la crisi ha desmuntat ja el pla franquista que semblava a punt de revifar a finals del mes passat: un govern Bilbao que en un pla de dos o tres anys aniria portant la monarquia, mentre Franco es quedaria de Regent i de Generalíssim.

Els monàrques de Portugal i D. Joan en persona, que haurien de servir de cobertura a la maniobra, reculen, però i no gosant entregar-se en mans del Caudillo. La intel·ligent iniciativa de la política republicana - ajudada per la repulsa internacional al franquisme i per la gravetat de la situació econòmica que viu el país - ha produït afluïxissim les regnes falangistes pot fer fracassar aquest pla. Els republicans tenim prou alts a les mans per a fer triomfar a nostre. A canvi, és clar, de fer-los servir; ajudant a l'interior, enviant-li diners, aliant-nos-hi i buscant la política justa

que impedeixi la restauració monàrquica. Garanties democràtiques, consulta electoral, heus ací el camí pel qual s'encamina el nou Govern i l'Aliança.

I si les forces obreres i les corrents nacionalistes saben coordinar llur acció, no hi ha cap dubte que d'aquesta situació constituït pot sortir-ne la nova República a la qual aspirem i per la qual lluitem.

La situació és gravíssima per Catalunya

No cal reflexionar massa per adonar-se de la gravetat de la situació per a Catalunya i per les nostres possibilitats de llibertat. Unicament una Catalunya unida, forta, capaç de centrar la seva acció entorn de la Institució Presidencial - representació simbòlica de tots els catalans - pot veure a no ésser menystinguda en totes aquestes solucions que tenen massa tendència a oblidar Catalunya.

Pensar que avui l'acció d'un sol partit pot aconseguir fer triomfar els drets de Catalunya, és pensar l'absurd. Tampoc el simple joc institucionalista no pot veure. És només amb la voluntat, l'acció, l'entusiasme de tots els partits i de les organitzacions sindicals, - que aconseguirem que la nova situació que sobrevindrà a Espanya si revifem la política de Llopis, no signifiqui un retrocés en la marxa del nostre poble vers la llibertat, sino al contrari, que ofereixi un més ampli horitzó per aconseguir la plena personalitat nacional en una Espanya també alliberada.

Després de la declaració del Govern de Catalunya

La nota del Govern de Catalunya té importància. Pel que diu. I sobretot per la data que duu.

Aquesta vegada primer ha parlat el Govern de Catalunya. Després ho ha fet el Govern de la República. Sembla que ja sabem anar sols. I, potser ja sabem, el que ens convé. Hi diu, encara que fluiet, coses substancials. I s'adrecà a qui calla: Als catalans. A la resistència.

Aquesta vegada, fa goig de llegir-la. Plauen els mots. I, hi traspua un desig d'independència. Estavem avesats a altres declaracions que, si més no, semblaven el resso d'altres parlars.

Manca, però, de precissió, de nervi. És una declaració una mica poruga. No hi llegim tot el que voldríem, si bé ho presentim. S'allunya

una mica de les precedents i no és poca cosa.

Aquests darrers temps, la veu del Govern de Catalunya, s'havia enfosquit. Havia perdut aquell dring de claredat que sempre li donà Macià i també Companys, en els moments difícils i d'angoixa. Donàvem la impressió, que els confins polítics nacionals s'havien esllavissat, i sen se adonar-nos-en, la política espanyola anava pel mon parlant en nom nostre. Hom hauria dit que el Govern de Catalunya estava sospès del fil del Govern de la República, i era per això que, massa sovint, les seves declaracions, o bé ens parlaven de telegrams de recolzament al Govern Giral, o bé en termes que ja havíem recollit de llavis estrangers.

Hi ha una constatació plaent a fer. Ja hem sortit de «Govern de la Generalitat». Arreu de la Declaració llegim «Govern de Catalunya» i el nom no és cosa secundària. Govern de Catalunya expressa millor, bé, les nostres ambicions nacionals. Amb un nom així, ja no es poden fer coses d'esquena a la Pàtria.

La Declaració del Govern de Catalunya, parla de la dignitat nacional i es preocupà de la resistència interior, desitjant establir-hi un acord. És una passa endavant i pel bon camí. En caldrà fer d'altres.

La Resistència, però, podem ben dir que a casa nostra ha estat únicament conseqüència d'un procés de dignitat, de llibertat i de civilitat. S'ha forjat ben sola, car oficialment, si alguna ajuda ha rebut, ha estat, tant econòmicament com moral, ben minsa. Per això, potser, ha pres unes característiques tan properes, tan personals, que avui en parlar-ne ja no podem considerar-la una força exclusivament alliberadora, sino, renovadora a la vegada. Amb una gran ambició.

Ens anys no han passat inútilment. La commoció del mon, producte de la guerra ha obert, també, un solc profund en el cos polític de Catalunya. Per això s'erren els qui creuen que a l'interior lluitem solament per a recuperar el perdut, es a dir, per a retornar a la mateixa situació política d'abans de l'alçament feixista. Amb els mateixos homes, amb els mateixos trets, amb els mateixos vicis. També s'erren, però, els mallats, els que amb la victòria de la Resistència no hi volen veure implícita, la victòria de les Institucions i de la República.

L'acord que desitja el Govern de Catalunya amb la Resistència, és necessari. És imprescindible. Avui, però, la Resistència ja no és un fruit d'actes personals d'hostilitat contra Franco, dictats únicament per un civisme d'espert i d'acció. La Resistència, a casa nostra, ja té l'òrgan superior de direcció i de comandament i aquest està integrat pels representants de les organitzacions de disciplina política catalana. I és per això que creiem que el Govern de Catalunya adreça la seva crida al Consell Nacional de la Democràcia Catalana.

Encara que tots els actes d'hostilitat tinguin un valor, el tennem molt més gran, si són la conseqüència d'un pla general, dirigit per un organisme que representa, si més no, la part organitzada de la Resistència.

També, abans de cloure aquest petit comentari, volen remarcar uns mots de la Declaració, que pel seu realisme i clariividència, obren vastes possibilitats de solució al problema que Catalunya i la República tenen plantejat. El Govern parla «d'adaptar-se en la forma que sigui». Adaptar-se en la forma que sigui, entenem que mai no voldrà dir renunciar a cap prerrogativa nacional, ni a cap dret adquirit. En canvi, valorat aquest concepte des de l'angle polític, veiem que dona al Govern de Catalunya una gran facilitat de moviment i d'acció, tanmateix convenientes en l'actual conjuntura política.

Aquesta Declaració, que com hem dit, no és ni prou decidida, ni prou precisa, té, però, el mèrit d'expressar una força de direcció. Car, àdhuc en al·lo d'adaptar-se en la forma que sigui, ha precedit al Govern de la República. E. B.

El Govern, valoritzant l'exemple i l'eficàcia de la Resistència interior, s'avança en el camí per l'entesa amb el Consell Nacional. La unitat catalana, l'intens redreçament popular que propicia el Govern només l'aconsegüem en la Conferència Nacional Catalana.

La nota del Govern de Catalunya

Heus ací els principals punts afís de la declaració governamental:

Ressalten en el moment actual els últims acords de l'Assemblea de les Nacions Unides, nova fita en el curs internacional del problema hispànic. Aquest primer resultat felicitaria ja el curs internacional de llibertat i activa, en cada país, amb la nostra causa per part de les seleccions intel·lectuals, del públic sà i sensible a les causes de la llibertat i de les organitzacions obreres. Gràcies a llurs iniciatives nobilitíssimes, l'afèr hispànic gaudeix a tot arreu de ca-

lles durables d'afecció i simpatia.

Ara, convinguda ja la quarantena per al règim franquista, el Govern de Catalunya, parlant en nom d'un esperit secular de llibertat, vol tanmateix, denunciar un recurs habitual dels règims de força: el suposat argument de la condemna de llurs malvestats que es proudeix en tot el mon atempta a la dignitat nacional. En oposició a aquest concepte, Catalunya, sempre tant ella mateixa, sent i exalta la col·laboració de tots els pobles i voldria esmerçar-se en una obra conjunta que garanteixi per a totes les valors humanes i els estímuls d'una vida millor. Per igual causa recull

(Segueix pàgina 2)

Extracte de la declaració del company Llopis feta a l'acceptar l'encàrrec de formar Govern

«Pot ocórrer que el Govern no arribi a reunir suficients assistències per ésser considerat com l'instrument apte per a menar a terme la consulta electoral, i que és creï un altre instrument que pugui obtenir aquestes assistències.»

En aquest cas, el Govern no dificultarà la seva acció, però mantindrà, amb tota la força, les institucions republicanes, fins a conèixer la voluntat del poble espanyol, expressada lliurement amb totes les garanties per mitjà del vot.

Extracte de la declaració del Govern de la República

Més que d'un programa a realitzar es tracta de fixar les activitats que aquest Govern es proposa desenvolupar mentre romanguem a l'exili. Aquestes activitats han d'anar encaminades, en primer terme, a treballar intensament, a lluitar amb eficàcia per enderrocar el règim franquista que avui oprimeix el nostre país, a tornar les llibertats al poble espanyol, a assolir el restabliment de la República.

Les activitats del Govern es consagraràn igualment a impedir que pugui establir-se a Espanya cap règim, de no ésser el republicà, sense que previament s'hagi manifestat la voluntat dels espanyols amb referència a aquesta qüestió, voluntat expressada lliurement amb les degudes garanties mitjançant eleccions. Per assolir aquests fins, el Go-

vern es proposa realitzar a l'interior, una política que, conjuntant les assistències internacionals que poguem reunir, amb l'acció de les forces que a l'interior lluitin contra el règim actual, acceleri l'enderrocament del franquisme, condició prèvia per a la convivència pacífica dels espanyols i el rebornament de la República.

El Govern prestarà primordial atenció als problemes de l'interior a fi d'assolir la confiança de les forces que lluitin contra el règim franquista, condició indispensable per articular amb elles un pla d'acció eficient que contribueixi a l'assoliment dels nostres fins. Per això els nostres esforços s'encaminaran a agrupar en un organisme de resistència totes les forces antifranquistes, i a que aquest organisme sigui la projecció, la continuïtat del Govern interior.

La intervenció del President de la República

«No hi ha altra solució que la que estimularà aquells que han conduït el país envers l'anormalitat i l'arbitrari, a facilitar una situació estable, lògica i legal.»

«Cal establir un clima de convivència, que faci present a l'exèrcit, l'obligació moral que té envers el país.»

«Tots ens hauríem de comprometre a seguir la voluntat del país, lliurement expressada...»

«Cr que je peux vous assurer, c'est qu'il n'y a pas de zones obscures dans la vision que j'ai du chemin qu'il nous faudra parcourir avant de rentrer en Espagne avec un régime normal et légal. La note que j'ai remise à M. Llopis envisage, en effet, trois étapes. La première consiste à obtenir l'écroulement du franquisme. C'est la condition préalable à l'Espagne vit sous un régime d'anormalité politique qui a été condamné par la plupart des gouvernements normaux et légitimes du reste du monde. Cette condamnation doit s'accomplir d'une façon inévitable. Comment peut-on accélérer ce déroulement? Si nous désirons tous, aussi bien les Espagnols que les étrangers, que l'Espagne revienne à la normalité par des moyens pacifiques, il n'y aura pas d'autre solution que celle qui stimule ceux qui ont conduit le pays vers l'anormal et l'arbitraire à faciliter le retour à une situation stable, logique et légale. — Alors, le gouvernement Llopis doit-il attendre pour commencer son action qu'un comité militaire ou quel que organisme semblable de l'interieur de l'Espagne recouvre la résignation volontaire des pouvoirs du dictateur ou jusqu'à ce que ce comité décide de le dépouiller de ses pouvoirs s'il ne veut pas s'en démettre volontairement? — Non. Le gouvernement de la

République a quelque chose de mieux à faire que d'attendre ainsi. Je parlais dans ma note des rapprochements des états d'opinion espagnols qui, sans être dans le cadre des idées républicaines, croient, comme nous le croyons, qu'il est nécessaire que le régime franquiste disparaisse; que cette disparition est indispensable afin que l'Espagne puisse retrouver la place à laquelle elle a droit dans le concert des pays pacifiques, associés pour maintenir la tranquillité internationale et pour orienter le monde vers son évolution naturelle. «Ces rapprochements peuvent créer un climat extérieur d'appui à un ensemble d'Espagnols capables, malgré la diversité de leurs positions, d'associer leurs efforts pour renverser le général Franco. Ce sera peut-être ce climat qui montrera à l'armée l'obligation morale qu'elle a envers le pays. Dans ce sens, c'est au gouvernement républicain exilé que revient la tâche d'agir en vue d'arriver le plus tôt possible à la création d'un tel climat.»

«Admettons que, à la suite des réalités extérieures plus fortes que celles que se sont manifestées jusqu'à présent, une décision intervienne à l'interieur de l'Espagne chasse du pouvoir le général Franco. Et supposons, Monsieur le Président, que ce pouvoir reste entièrement aux mains de l'armée. Comment pour-

rait commencer la seconde phase de votre note: rendre la liberté au peuple espagnol? — Vous vous rendez compte que le pouvoir aux mains d'un comité militaire, en admettant que cela se produise, ne peut être qu'une situation transitoire, d'une rapidité foudroyante. Ce serait, immédiatement après, alors que le gouvernement de la République se serait mis d'accord avec ces états d'opinion qui croient comme lui à la nécessité de rendre au peuple espagnol sa liberté, que l'on pourrait découvrir dans une atmosphère de paix quelle est la volonté politique du peuple espagnol. Je crois que les deux premières parties de la note que j'ai remise à M. Llopis peuvent être acceptées par tous les Espagnols qui se considèrent eux-mêmes comme adversaires du général Franco. Ce fait devrait leur permettre de collaborer avec nous pour dépasser ces deux phases: l'écroulement du franquisme et la restitution à l'Espagne de sa liberté. S'il n'y a pas moyen d'arriver à un accord sur la troisième étape, il y aura une solution: la vie démocratique, que nous tous devrions nous engager à suivre, la volonté du pays librement exprimée. Et l'engagement de respecter loyalement cette volonté garantirait aux Espagnols une paix définitive. Si nous le faisons ainsi nous serons dignes du nom d'Espagnols. Car, pour que l'Espagne retrouve la place à laquelle elle a droit, nous sommes obligés de nous soumettre auparavant à une même loi: celle de la justice, de l'équité et du droit...»